כיתה א' | עברית ולשון | שיעור 1 מתוך 4 | 45 דק' | מתאים לממלכתי ולממלכתי-דתי

קָמָץ ופַּתָּח: הצליל אַ

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יזהו את סימני הקמץ והפתח מתחת לאות
- התלמידים יקראו הברות פתוחות של אות עם קמץ או פתח
- התלמידים ידעו שקמץ ופתח נשמעים בדיבור היום אותו דבר: אַ

📖 הסבר למורה

הקמץ (קו קטן ומתחתיו נקודה, כמו אות T קטנה) והפתח (קו קטן אופקי) הם סימני ניקוד שנכתבים מתחת לאות. בהגייה העברית המקובלת היום שניהם נשמעים אותו דבר: אַ. לכן בָּ ובַ נקראים שניהם 'בָּה'. בשלב הזה מלמדים את הילדים לחבר אות וסימן ניקוד להברה אחת (בּ + ָ = בָּ), ולא לקרוא אות ואחר כך תנועה בנפרד. כדאי להתחיל באותיות שיש להן צליל שאפשר להאריך כמו מ, ל, ס, נ, ש, כי קל יותר 'למשוך' אותן אל התנועה.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

חומרים: כרטיסי אותיות, כרטיסי סימני ניקוד, לוח

1. פותחים בשיר או בשם של ילד בכיתה שמתחיל ב'אַ' (למשל אַבְרָהָם, אַיָּלָה) ומקשיבים לצליל.
2. מציגים על הלוח את הקמץ ואת הפתח, ומסבירים שהם 'אחים' שעושים את אותו הצליל.
3. קוראים במקהלה הברות: מָ, לָ, סָ, נָ, בָּ, דָ, ואחר כך את אותן הברות עם פתח.
4. משחק 'אני אומר, אתם מצביעים': המורה אומרת הברה והילדים מצביעים על הכרטיס הנכון.
5. עבודה בזוגות על דף העבודה.

💡 הערות למורה

ילדים רבים קוראים בטעות את שם האות במקום את הצליל שלה ('בֵּית' במקום 'בּ'). חוזרים שוב ושוב על 'הצליל של האות'. למתקשים: לעבוד עם 3-4 אותיות בלבד. למתקדמים: לקרוא מילים בנות שתי הברות כמו אַבָּא, סַבָּא.

📝 בדף העבודה

קוראים עם קָמָץ ופַּתָּח: 8 תרגילים, ומחוון מלא בעמוד השני.

מחוון: קוראים עם קָמָץ ופַּתָּח

1. קריאה נכונה: מָה, לָה, סָה, נָה, בָּה, דָּה (כל ההברות מסתיימות בצליל אַ).
2. קריאה נכונה: מַה, לַה, סַה, נַה, בַּה, דַּה. הן נשמעות כמו ההברות עם הקמץ.
3. הסימן ָ"" (קו ומתחתיו נקודה) הוא קמץ.
4. הסימן ַ"" (קו לבד) הוא פתח.
5. מַ (קמץ ופתח נשמעים אותו דבר).
6. לָ
7. שַׁ
8. אַבָּא, סַבָּא, דָּג, גַּן (לקבל קריאה שוטפת או קריאה בהברות).